

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Велієва Б.Т.

студентка,

Кримський інженерно-педагогічний університет

КУЛЬТУРНО-МАРКОВАНІ ОДИНИЦІ ЯК ЛІНГВІСТИЧНЕ ЯВИЩЕ

Реалія – предмет, річ, матеріально існуюча або існувала. Згідно зі словниковим визначенням, реалії – це «предмети матеріальної культури». У лінгвістиці та перекладознавстві реаліями називають слова і вирази, що позначають ці предмети, а також стійкі вирази, що містять у собі такі слова.

Згідно з В. П. Конецкою, реалії – це не просто особливі предмети об'єктивної реальності, але й особливі референти – елементи об'єктивної реальності, відбиті у свідомості, тобто предмети думки, з якими пов'язана дана мовна відповідність.

Г. Д. Томахін дає наступне визначення даного феномену: «Реалії – це назва властивих тільки певним націям і народам предметів матеріальної культури, фактів історії, державних інститутів, імена національних і фольклорних героїв, міфологічних істот і т. п.» [1].

Із даних визначень ясно, що вирішальним фактором при відношенні якого-небудь явища до реалій виступає національне забарвлення референтів (колорит), яке настільки очевидне, що їх не можна зарахувати до національних особливостей іншого народу чи країни. Виділення реалій, таким чином, можливо при зіставленні з іншими мовами, коли виявляються такі види безеквівалентності, як речова (відсутність даного поняття в житті народу) або лексико-семантична (у порівнюваних мовах дійсність відображається по-різному).

Поняття «реалія» слід відмежувати від поняття «термін». Реалії характерні для під'язика художньої літератури та засобів масової інформації, нерозривно пов'язані з культурою певного народу, є загальноживаними для мови цього народу та чужими для інших мов. Терміни позбавлені будь-якої національної забарвленості, відносяться, в основному, до сфери науки, створюються штучно, виключно для найменування предмета чи явища, з поширенням яких і отримують широке застосування [4].

Як мовні засоби художнього зображення, реалії являють собою мовні одиниці, якими в однаковій мірі користуються як письменники, автори оригінальних художніх творів, так і перекладачі белетристики.

Пристаючи до розбору реалій як мовних одиниць, ми повинні вже тут розділити їх на «свої» і «чужі». «Свої реалії» – це, здебільшого, споконвічні або давно освоєні мовою слова, що не відрізняються за формою від будь-яких інших; такі слова не потребують особливих пояснень [3, с. 16].

Будучи чужими, вони нерідко можуть представляти складність для перекладача своєю формою, лексичними, фонетичними і морфологічними особливостями, можливостями словотворення і сполучуваністю, а також механізмом запозичення та своєю поведінкою у якості запозичених слів. І успіх не строго перекладацької роботи. Перекладач, як і письменник, бере участь у збагаченні (або збідненні) мови, на яку він перекладає. Навіть, мабуть, більше, ніж письменник, тому що багато іноземних слів, перш ніж зміцнитися в мові і потрапити в словник, проходять через переклади [2, с. 17-18].

У перекладознавстві визначення реалій засноване, з одного боку, на національній забарвленості їх референтів (колериті), а з іншого – на безеквівалентності позначаючих їх слів, виявляючись в процесі перекладу: реалії – «це слова (і словосполучення), що називають об'єкти, характерні для життя (побуту, культури і соціального та історичного розвитку) одного народу та чужі іншому; будучи носіями національного та / або історичного колориту, вони, як правило, не мають точних відповідностей (еквівалентів) в інших мовах.

Слова, що позначають реалії, належать до безеквівалентної лексики, виявленної в процесі перекладу; вони не перекладаються на іноземну мову одним словом - перекладачам, як правило, доводиться вдаватися до розлогих описів або пропонувати власні неологізми типу «надземки» – elevated railroad (за аналогією з «підземка!»); «віктрола» – Victrola (програвач певної марки), Victor (назва фірми, що виробляє радіо-і телеапаратури); «букмекер» – book-maker (людина, що приймає застави від публіки на скачках і перегонах); «родстер» – roadster (двомісна машина з відкидним верхом).

Необхідно підкреслити, однак, що реалії – фактор культурно-історичний, об'єктивно існуючий в дійсності, який не залежить від зіставлення мов і способів перекладу реалій на інші мови. Тому безеквівалентність лексики, виявляється при зіставленні мов, не може бути рішучим фактором при віднесенні будь-яких явищ до реалій. До того ж грань між безеквівалентною лексикою й лексикою, яка має усталені еквіваленти в іншій мові, дуже умовна і може носити лише тимчасовий характер – еквівалент, спожитий перекладачем одного разу, може перейти в стійку словникову відповідність, наприклад: the House of Commons – палата громад; Lord Privy Seal – лорд-охоронець друку; the Garter – орден Підв'язки; Speaker – спікер; week-end – уїк-енд [3, с. 14].

Переклад реалій – частина великої та важливої проблеми передачі національної та історичної своєрідності, яка сходить, має бути, до самого зародження теорії перекладу як самостійної дисципліни.

Список використаних джерел:

1. Феденко И. С. Реалия как объект перевода / И. С. Феденко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://study-english.info/article075>
2. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе / С. Влахов, С.Флорин // Москва, Международные отношения 1980. – с. 50-51.
3. Томахин Г.Д. Реалии в языке и культуре//ИЯШ. – 1997. - №3. С.13-18.
4. Волошина А. Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури // Наукові записки. – Випуск XXVI. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. – С.56 – 64.

Снегурська К.В.

студентка,

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Переклад є однією з головних складових будь-якого англомовного художнього кінофільму, оскільки вважають, що від якості перекладу залежить 80% успіху фільму. Професійний переклад може зробити із «середнього» фільму шедевр та навпаки.

В епоху розквіту відео (кінець 80-х, 90-х початок) цієї проблеми практично не існувало, тому що перекладом фільму займалася людина, яку з упевненістю можна назвати професіоналом своєї справи. Як правило, будь-яка кінокартина тієї епохи існувала в декількох перекладах, кожен з котрих не поступалися один одному за якістю, і завжди була можливість вибрати саме той переклад, який найбільше підходив до цього фільму.

З розвитком кінематографа об'єм перекладів значно зріс, а кількість справжніх фахівців в цій сфері залишилась фактично тією ж самою. Тому, на думку деяких професійних перекладачів, якісний переклад став фізично просто неможливим [2, с. 23].

Професійний переклад став відчутною проблемою. В Україні переклад англомовних художніх фільмів українською мовою до 2007 року існував лише у вигляді телевізійних версій. Це пов'язано зі становленням України як самостійної держави, що вплинуло на